

СВОБОДА

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК

РІК XLVII. Ч. 52. Джерзі Сіті, Н. Дж., понеділок, 6-го березня 1939.

SVOBODA

UKRAINIAN DAILY

No. 52. Jersey City, N. J., Monday, March 6, 1939.

VOL. XLVII.

ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ. ПЯТЬ ЦЕНТИ НА ГРАНИЦЮ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ АМЕРИКИ

Тел. „Свобода“: BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союз: BErgen 4-1016. 4-0807.

THREE CENTS IN THE UNITED STATES OF AMERICA. FIVE CENTS ELSEWHERE.

ДОВТОН І ГАРІЗОН ЗА ОБЛЕК-ШЕННЯ ПОДАТКІВ

ВАШИНГТОН. — Користаючи з натяку секретара скарбу Моргентава, що уряд не матиме нічого проти конгресової перевірки податків, сенатор Гарізон, голова сенатського фінансового комітету, і конгресмен Довтон, голова комітету засобів палати представників, написали писмо до Моргентава, щоб департамент скарбу приступив до співпраці над тим, щоб зменшити загальні податки в Злучених Державах й облекшити можливості розвою для бізнесу. Заразом сенат висказувався в дискусії гостро проти того, щоб позувати урядові задовжувати край більше, ніж на 45 біліонів доларів. Дотепер край вже задовжений на 40 біліонів, а до половини наступного року задовження може досягнути 45 біліонів, що є найвищою границею задовження дозволеною конгресом.

КОНГРЕС УХВАЛИВ ГРОШІ НА АРМІЮ.

ВАШИНГТОН. — Конгресова палата представників по вичерпній дискусії майже одностайно і без жадних поправок ухвалила 520 мільонів доларів на армію. Це перший раз в історії конгресу, що пропонувані видатки на армію перейшли без ніяких поправок, а також перший раз в історії Америки, що така висока сума була ухвалена в часі миру на армію. Внескодавці з цього зазначували, що Америка розуміє вагу зброєнь і відчуває добре теперішнє міжнародне положення.

ДИСКУСІЯ В СЕНАТІ НАД ЛІТАКАМИ.

ВАШИНГТОН. — В сенаті велась обширна дискусія над доцільністю будування великого числа воєнних літаків для Америки. Сенатор Кларк заявив, що хто його знає, чи Німеччина справді має стільки літаків, як це їй приписують. Хоч Ліндберг їздив по Німеччині й описав звіт, що Німеччина має 9 тисяч першої ліній літаків, то проте той факт не є провісирем. Зате підозрілим є це, що німці так легко дозволяли Ліндбергові оглядати свої фабрики і свої літаки. Кларк зазначував, що це все видається немов якась штучно придумана пропаганда, щоб викликати в Америці воєнні настрої.

ПОВОРОТ РУЗВЕЛТА З МАНЕВРІВ.

ВАШИНГТОН. — Президент Рузвельт повернув з великих морських маневрів на Карибському морі, які мали за завдання випробувати оборонні сили Америки в центральній половині та в околицях Панамського каналу. Президент говорив, що ні одна сторона в тих маневрах не „виграла“, але ці маневри показали, що в тих околицях таки потрібно ще двох морських баз.

МОРГЕНТАВ ШЕ РАЗ ЗАПЕВНЮЄ.

ВАШИНГТОН. — Секретар скарбу Моргентав щераз заявив, що він не рухав грошей до стабілізаційного фонду на фінансування літаків для Франції, а ці літаки Франція купувала в американських фірмах за золото. Моргентав заявив, що він ніколи не брав би грошей зо згаданого фонду на подібні цілі.

КАРАЮТЬ БАТЬКІВ ЗА ШКІЛЬНИЙ СТРАЙК.

БРОНКС (Нью Йорк). — Суд покарав одного батька, Тошера, за те, що той не хотів посилати до публічної школи в своїй місцевості, сина. Таких родичів, що не хотіли посилати до тої школи своїх дітей, було більше. Вони мали заваги, що та школа недобра. Шкільні власті потягнули родичів до суду і суд покарав Тошера \$10 кари, або трома днями арешту. Інші зо страху згодились посилати дітей і суд подарував їм кару.

„ДОБЛЮ ПІ ЕЙ“ ВИКИДАЄ 4,300 РОБІТНИКІВ.

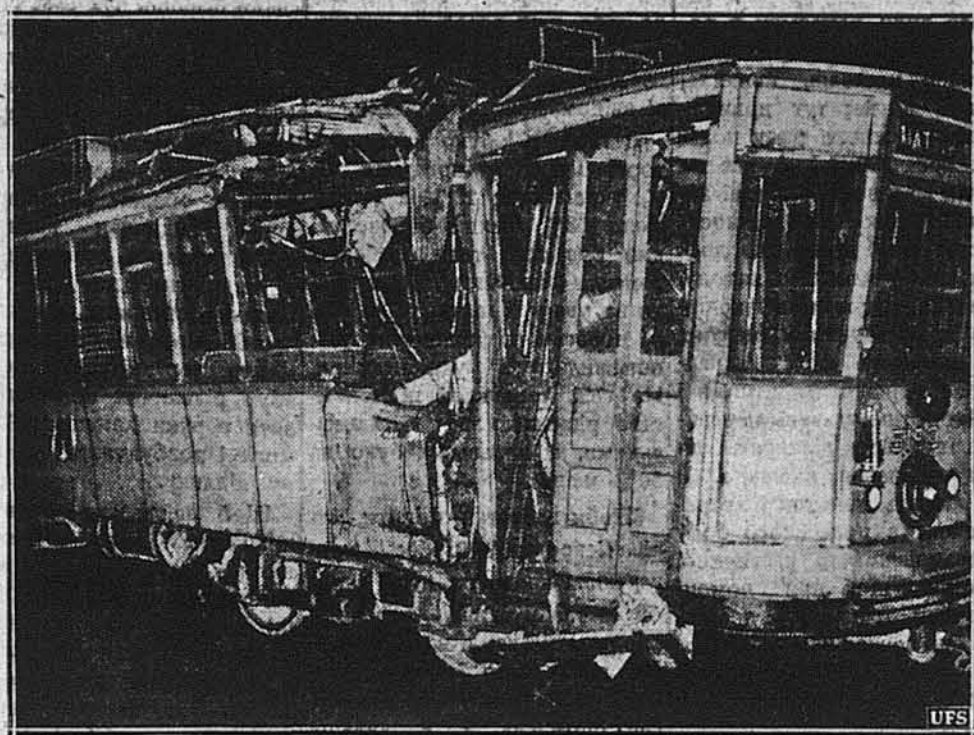
НЬО ЙОРК. — Заряд ньюйорського „Доблю Пі Ей“ подав до відомо, що з першим цього місяця він викинув з праці 4,300 робітників, які були чужинцями і не взяли перших горожанських паперів. Та заразом заряд заявив, що правдоподібно серед викинутих мусить бути багато американських громадян, або таких, що мають перші папери, лиш вони не подбали, щоб предложити свої сертифікати. Коли вони це зроблять до кінця цього місяця, то їх назад приймуть на працю.

КАТОЛИЦЬКА ЦЕРКВА ОПІКУЄТЬСЯ УБОГИМИ ДІТЬМИ.

НЬО ЙОРК. — Католицький священник МекЕнгарт заявив, що ньюйорська католицька архидієцезія в минулім році опікувалась 37,000 вбогих дітей.

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ В СІТЯХ ЗЛОЧИНЦІВ.

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ. — Суддя Кертіс Бак заявив, що коли всі мешканці міста Філядельфії не пробудяться і не візьмуться до вичищення міста зо злочинців і хабарників, то скоро ціле місто опиниться в заряді злочинців. Тих злочинців є в місті 50,000 і багато з них мають „урядову протекцію“, говорив суддя.

СМЕРТЬ НА ГЛАДЬКІЙ ДОРОЗІ.

Шість осіб згинulo на місці, як цей трамвай перестав слухати гальми, вискочив із рейок і розбився об дерево. Подія сталася на передмісті Бостону. Всі жертви з винятком одної — шкільні діти. Підприємство складає вину на зломану гальму.

„МІЖНАРОДНА ТУРИСТИЧНА ДРУЖБА“.

В актовій салі німецького міністерства пропаганди в Берліні підписали представники Італії, Німеччини та Японії протокол про зорганізування „міжнародної туристичної дружби“. Ця організація має на меті помагати туристичному рухові міждержавами-сигнатарями. Інші країни можуть також приєднатися до згаданої організації.

СЕКТИ ПОШИРЮЮТЬСЯ.

Поліція міста Хотиня заарештувала і відставила до воєнного суду в Чернівцях студента Льва Катарчука і 7 селян за те, що проводили у всіх селах святинням секти інкентистів (основник: київський чернець Інокентій).

На допиті перед слідчим воєнного суду вони заявили, що секти поширюються тому, бо селяни не розуміють румунської мови, в якій правиться у всіх наших церквах. Також чужі священники не мають і не можуть мати ніякого впливу на нарід.

ПРИКОРДОННА ПОЛОСА НА ВОЛИНІ.

Розпорядком воєвдського уряду зачислили до прикордонної полоси громади: Клешив і Немобичі, костопільського повіту. Особи, що перебувають на терен цих громад, мусять мати окремі дозволи адміністраційних властей. Рівночасно заборонили фільмувати й фотографувати на терені громад Дубровиця, Любковиці, Немовичі, Клешив і Кисоричі та на всьому терені костопільського повіту з винятком міста Костополя й Березців.

ТРИ МІСЯЦІ АРЕШТУ ЗА ОБРАЗУ ПОЛЬСЬКОГО НАРОДУ.

Окружний суд у Рівному підчас виїзної сесії в Дубні розглядав справу пароха православної парохії о. Миколи Боруцького, обвинуваченого за образу польського народу й марш. Сміглого-Ридза. Суд засудив о. Боруцького на 3 місяці арешту.

ГРОШІ НА РОЗМОВУ З МАРСОМ.

Один із членів французької Академії Наук поставив вимогу, щоб частину багатих фондів записали на Академію, яких не можна практично використати, покищо передати для державного скарбу. Є нпр. заповіт фонду Гузмана, щоб виплатити 100,000 франків першій особі, яка зможе дістати зрозумілий відповідь з якоїсь планети. Відсотки, що нарастають від довгих років на такому фонді, лежать без пожитку і деякі вчені радять їх використати на цілі ближчі нашій планеті — Землі.

ЗА ПЕРЕХІД КОРДОНУ.

Воєнний суд у Чернівцях засудив 23-літнього Володимира Балицького з Нової Ушиці, на 1 місяць в'язниці за недозволений перехід границі з України до Басарабії.

Балицький зізнався, що він працював як машиніст в одній установі Н. Ушиці. Перед роком його батька заслали до Перму. Тоді й сина звільнили зі служби та кривдили на кожному кроці. Не знаходячи змоги прожитку, перейшов до Басарабії, де має родину. Румунська влада тримала його 5 місяців у слідчій в'язниці, щоб переконатися, чи він не шпигун або агітатор.

ЗА НЕПОШАНУВАННЯ ПРЕЗИДЕНТА ПОЛЬЩІ В ДЕНЬ ІМЯНИН.

„Дзєнік Польські“, ч. 33 з 3-го ц. м. в новинці під наголовком: „Знаменні конфіскації“ іше: „Вчора сконфіскавали у Львові: „Слово Народове“, „Діло“, „Українські Вісти“ і „Новий Час“ за непошанування Пана Президента в день Його Імянин“.

БИЗНЕС!

Советський амбасадор Майський влаштував величавий бал, на який прибув англійський ремієр Чемберлейн, а з ним і міністер заграничних справ Галіфакс. Це, як кажуть, підготовляють у такий спосіб торговельні переговори, що їх буде тепер вести Англія з Сове́тами.

ТВОРЧІ СИЛИ В МІЩАН ТУПІЮТЬ.

Селянські народи мають більше почуття до музики, співу, краси мови, краси природи, до майлярства та до творення краси зложуванням пісень, вишивками, танками, тощо, як такі народи, що головово / займаються промислом, торгівлею та фабричним виробництвом і живуть головово по містах. Брак впливу природи та здорового окруження в місті з часом приглушує вразливість людини та її творчу силу. Тому то ми бачимо тепер навкруги себе стільки штучного, фабричного та сіромонотонного в своїм житті по містах. Замість бути творцями, ми до творчої праці фабрики запрогаємо. А фабрики все, мовляв, під один аршин виробляють.

МОЖНА ЗНАТИ З ВІДДАЛІ.

На зїзд вчених американців у місті Ричмонді при кінці грудня проф. Ф. Б. Сомерс сказав, що те, що пташки та деякі риби вміють вертатися до своєї домівки навіть і з віддалі кількох тисяч миль, можна пояснити тільки тим, що пташки та юніриби послугуються силою знання та відчування з віддалі. Він думає, що й люди мають оцю силу та тільки не знають, як її вживати. (Юніриби цією силою послугуються вже тисячі літ).

ЗАНЮХУЄ ВОДУ.

Коли ідеш верблюдом по пісках пустині цілими днями і не бачиш ні на лік води, то можеш бути певний, що коли є де вода поблизу, то не ти вперше побачиш, але занюхає твій верблюд. Ті люди, що мали до діла з верблюдами, кажуть, що верблюд занюхає воду і з віддалі кількох миль і поне бігти туди. Та не тільки верблюди вміють занюхувати воду. Вміють занюхати воду і дикуни. Значить, що й кожна людина могла б не тільки воду, але й сліди людські занюхувати. От, наприклад, занюхувати сліди вміють і наші американські індіани.

ПАПА ВЗИВАЄ ДО СВІТОВОГО ЗАМИРЕННЯ

ВАТИКАН МІСТО. — Щойно вибраний 262-гий Папа Пій XII. виголосив коротку промову через радіо, звернену до цілого світу, взиваючи його до замирення. Папа сказав таке: „Мир це порозуміння і щира співпраця усіх членів великої людської родини для добра справжнього поступу і цивілізації“, а далі: „Мир, це найбільший дар Неба, що є дорогим для кожної чесної душі, будучи виявом милосердя і справедливості“.

ХТО БУДЕ НА ЗАСІДАННІ ПЕРШОГО СОЙМУ К. У.?

ЛЬВІВ. — „Діло“ подає: В першому святочному засіданні першого карпатоукраїнського сойму, що відбудеться в перших днях місяця березня, візьмуть участь представники центрального уряду — Беран і Сідор, та представник словацького уряду о. д-р Тісо. Крім цього в засіданні візьмуть участь делегації українців з Польщі, Буковини, Манчуко. На цьому першому засіданні сойм предложить новий склад уряду, в якому не буде ніяких змін з тим, що ген. Прхала відпаде. З нагоди цього першого засідання появляться спеціальні марки.

ЗДІБНА ДО САМОСТІЙНОГО ЖИТТЯ.

ПРАГА. — Федір Ревай, голова Українського Національного Обєднання на Закарпатті, виголосив у салі Празької Збіжевої Біржі доклад про вибори в Карпатській Україні. Він заявив, що тими виборами Карпатська Україна „записалася до історії так, як тільки може записатися нація, здібна до самостійного життя“. А далі сказав ще таке: „Не дивлячись на століття поневолення, в карпатоукраїнському народі не вмер національний дух і не вмерло змагання до самостійности“.

ВІРІТЬ В ГАРНУ БУДУЧИНУ К. У.

ПРАГА. — В часописі „Пжеглед з Карпатске України“ вмістив статтю д-р Мілош Дрбаль, голова Чеської Національної Ради в Карпатській Україні й посол до сойму від чеської меншини. Він пише: „Вибори доказали, що мали правду ті, які казали, що карпатоукраїнський нарід уже дозрів до самостійного життя“. А закінчив статтю ось так: „Вірю в щасливу й гарну будучину Карпатської України“.

НАРІД ЗЕДИНИВСЯ!

ПРАГА. — Інж. Брандайс обговорює вибори в Карпатській Україні в чеському часописі „Вєнков“ і пише таке: „Позитивний вислід цих виборів той, що український нарід у чехо-словацькій республіці зединився під національним і політичним оглядом. У звязку з тим припинилися мовні та всякі інші спори“.

ЗАЧАЛИ ПЛАТИТИ ДОБРОВОЛЬНО ПОДАТОК.

ХУСТ. — У звязку з закликом Українського Національного Обєднання до всіх українців, щоб склали всенародний податок на розбудову молоді карпатоукраїнської держави, зголосився дир. Леопольд Баглицький, який склав на фонд розбудови 7 відсотків свого заробітку в сумі 146 чеських корон.

ЗАПОВІДАЄ ГАРНЕ МАЙБУТНЄ.

ХУСТ. — Інж. Антін Ольдофреді, посол німецької меншини до карпатоукраїнського сойму, заявив редакції „Нової Свободи“ таке: „Успіх при виборах до першого карпатоукраїнського сойму є найкращою зброєю у боротьбі за повноправність українського народу у Карпатській Україні. Це одночасно добра передумова для розбудови тієї країни під кожним оглядом. Карпатську Україну через гарне майбутнє, яке принесє буйний розвиток культури карпатоукраїнського народу. У тому гарному майбутньому Карпатської України жде краща доля і німецьку меншину, яка завжди лояльно співпрацюватиме з українським народом“.

„В ПОЛЬЩІ НЕМА УКРАЇНСЬКОЇ ПРОБЛЕМИ“.

ЛЬВІВ. — Так твердить, як пише „Діло“, М. Свенціцький у січневому числі варшавського місячника „Горизонти“. Він каже, що „не зважаючи на велику активність української проблеми, Європа не знає цієї проблеми, майже зовсім не орієнтується в ній“, бо „Україна, як держава — це проблема без минулого, без історії, без зачіпних точок для генетичного думання“. „Діло“ додає до тої польської мудрости, що є щось недобре з „думанням“ автора, що пише такі небилиці, особливо тоді, коли він підкреслює, що „української проблеми в Польщі нема“.

ВОЛИНАКИ НЕ ДІСТАЮТЬ ЧАСОПИСІВ.

ЛЬВІВ. — „Діло“ (ч. 35) подає, що польська почта далі не допускає українських газет на Волинь. І то до таких громад: Волонна, Чаруків, Сенкєричівка, Торчин, Княгининко, Березоліпи, Піддубці, Звірів, Киверці, Тростянець, Колки, Чарторійськ.

"СВОБОДА" (LIBERTY)

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays
by the Ukrainian Press and Book Company, Inc.
at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J.
on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103
of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

За оголошення редакція не відповідає.

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
Подинокое число три центи.		Three cents a copy	
На рік	\$6.00	One year	\$6.00
На пів року	\$3.25	Six months	\$3.25
На три місяці	\$1.75	Three months	\$1.75
Число з п'ятниці (з англійською частини):		Friday's Issue (with Ukrainian Weekly):	
На рік	\$2.00	One year	\$2.00
На пів року	\$1.25	Six months	\$1.25
В Джерзі Ситі і Заграниці:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	\$9.00	One year	\$9.00
На пів року	\$4.75	Six months	\$4.75
На три місяці	\$2.50	Three months	\$2.50

З Канади належить посылати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

Тел. "Сво.одн": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Соколу: BErgen 4-1016.
4-0807.

Адреса: "СВОБОДА", P. O. Box 346, JERSEY CITY, N. J.

МАСКОЮ НЕ ЗАКРИЮТЬ

Дуже помітні факти з большевицької дійсності розкрито на процесі перед большевицьким судом в Лінінску-Кузнецку на Уралі, факти, які кидають світло на межі, до яких може посуватися влада в тій тоталітарній державі.

З офіційної большевицької преси показується, що тлом цікавих подій була недавня нагінка большевицького уряду проти своїх противників. У цій нагінці уряд уживав попри звичайні закиди контрреволюційності й тероризму, ще закиди фашизму, браку патріотизму й державної зради. Він закликав свої органи до безпощадної боротьби проти цих прояв, а рівночасно закликав населення помагати урядовим органам у відкриванні цих прояв. Отже заклики большевицького уряду взяли собі до серця якесь преревні урядовці та щоби використати урядову кампанію для поправлення своєї кар'єри й збільшення своєї влади, справили справжню провокацію, або, як це в Америці називається, „фрейм-оп“. Заарештували вони групу молодих дітей, у віці коло 10 літ, і безперервними допитами по ночах і іншими муками довели дітей до того, що діти призналися до всяких злочинів, які їм лише піддавали допитувачі. Ці допити урядники потім розтрублювали в большевицькій пресі на доказ урядової пропаганди про широке поширення антидержавних загворів. Дитячий вік самообвинуватців при тому хитро закривано.

З приводу цих процесів большевицька преса за інспірацією большевицького уряду піддає населенню хитро зладжену пропаганду, що з одного боку признає, що в кампанії большевицького уряду проти державних зрадників було багато зловжитків, а з другого боку виправдує уряд, бож, мовляв, ці зловжитки відкриває, переслідує й ліквідує все такі самий большевицький уряд.

Як звичайно в світі діється, пропагандист хоче викликати одно враження, а викликає зовсім інше. Таке діється певно й в цьому випадку. Що в кампанії большевицького уряду діються явні зловжитки, це можна загально признати. Однак хіба зачаджений большевицькою пропагандою чоловік припустить, що большевицький уряд відкриває, переслідує й ліквідує такі зловжитки з простої любові до справедливості. Якщо якийсь процес справді розкриє якісь зловжитки, то певно не для справедливості, але тому, що ті, які зловжитки допустилися, самі чимось стали не на руку большевицьким верховодам. Якби ці зловживачі влади належали до групи Сталіна, то їм певно ні волос з голови не впав би. Жорстокому урядові маска людяності до лиця не підходить.

ЦИРОГРАФ НА ПОДІЛЛІ

(Від кореспондента з Галичини).

Політика офіційної і громадської Польщі від самих початків змагає до того, щоб створити на своїх окраїнах („кресках“) себто на українській області, якнайширший пас, де польщина булаб у перевазі. Звідти головний наступ на Поділля, Волинь, Подкарпаття. Тут лежить початок колонізацій, звідти гострий наступ на школу; тут має початок збільшення діяльності усіх суспільних польських організацій, ріжного виду, напрямку й роду; тут корінь запалювального здвигання костелів, каплиць, людських домів; тут причина насивання ріжного роду польських організацій. А все те до купи має в першій мірі завдання не так якраз підносити культурний рівень, чи добробут свого власного народу, як радше здержувати українців в їх культурному розгоні, щоб оскільки мож якнайшвидше порівнятися з ними і в найкоротшому часі перевищити їх у всіх діяннях, до числа населення включно. В тому лежить початок і потреба бачена з польського боку — колонізацій та настірливих домагань, щоб при помочі парцеляцій панських посілостей якнайосновніше поширювати далше колонізаційно-головино східні землі.

Найбільше ласим куском Польщі це Галичина, тут же нафта, за яку готов цілий світ битися; тут сіль; тут пшеничні поля Поділля. Але, що на Поділлі небагато тієї Польщі, то треба було застановити всі сфари й непорозуміння на ґрунті партійно-політичному і створити Секретаріат Порозуміння польських суспільних організацій у Тернополі, що має в одних руках об'єднати ріжконаціональні змагання польських організацій на Поділлі, щоб ту працю узгаляти, розвести на всі ділянки й оминити шкідливих переростів і прямувати до загальної гармонії. Працю на Поділлі вважають поляки утрудненою з приводу віддаленості від промислових і господарських осередків із приводу національних відносин. Часопис урядового табору каже, що минуло часи, „коли Поділля боронило лицарство, що вело заразом рішучість, а в цій обороні помагали охоронні замки. Сьогодні місце тих замків займають школи, дома людські, польські читальні й господарські станиці“.

І от 12. січня 1939 р. зіхалися до Тернополя, до серця Поділля, міністри, віцеміні-

стри, директори міністерських департаментів, представники адміністраційної влади, публичних інституцій і запрошені гості. Пощо так позідалися? Бо мали відбутися наради Господарської Ради названої Секретаріату Порозуміння. Вже самий склад наради вказує, що в таких умовах не важко працювати, хоч ще доволі важко піднести польщину на те, щоб не дати вирости українству. Наразі виправді мусів Секретаріат обмежитися до того, щоб ослабити український розгін та зменшити його досягнення. І, як виходить зі звідомлення, це вдалося.

В 1936 р. було польських торговельних підприємств 14 %, українських 23 %, а жидівських 63 %. Менше більше такий був стан теж в області ремесла і промислу. Коли брати на увагу й міста, то в 1936 р. польські підприємства рівноважилися з українськими. На селі українські підприємства рівноважилися з жидівськими, а польських було на 50 % менше.

Щоби цей стан змінити, мусів Секретаріат побіч „привертання крадених душ“ і побіч загамування переходу „польської“ землі в чужі руки, — дбати про побільшення станиць, в першу чергу ремесла, промислу, а в дальшу чергу — торгівлі. І це — каже Секретаріат — вповні вже вдалося. Секретаріат створив у 1937/8 школи купецької підготовки в Тернополі, Золотої й Терехові, де стігав сільський елемент, розміщуючи по 4 учні на один повіт. Щоб уможливити дешевий для нових станиць торгівлі і промислу, перевели добровільну збірку на створення „Кресового Фонду“, що в 1938 р. мав до розпорядимости понад 200, 000 злотих.

В 1938 р. зовсім змінилося процентове відношення всяких господарських станиць на області Поділля, а саме: торговельних польських було 18 %, українських 24 %, жидівських 58 %; ремісничих польських 30 %, українських 28 %, жидівських 42 %. Тому то Секретаріат складаючи перед достойниками звідомлення висловив радість, що кілька місцевих „такого порозуміння“ „загмувало“ швидко темпо праці українців і на тому відтинку поляки їх перескочили в купецтві, ремеслі, й торгівлі. Загальні статистичні цифри вказують у тому часі 824 нових купецьких польських станиць на Поділлі, 290 ремісничих і 92 промислових. А знаєте, як радіть собі, коли в

містечках не стає локалів на нові підприємства? З ініціативи Секретаріату вибудувано низку домів, що враз з торговельними галіями в Терехові й Копичинцях потребувало 2,000,000 злотих.

А що робиться для села? Секретаріат змагає до того, щоби досягнути перевагу у польськості й відсотках польської чинника. Тому земля тут мусить перейти тільки до рук польського осадника. Розумне поведіння парцеляцій, має дати змогу створити 12,000 нових господарств, що враз з родинами прибивають зріст в сумі коло 70,000 польського населення. Щоб польський осадник чув себе привязаним до цієї землі, треба йому дати податкові полегші, приладуматися над виплатністю ріального господарства, перевести відновлення, піднести річний промисл, вибудувати на області Поділля олійярні, зєдинити дріжджарський промисл, створити кілька прядильень (для льну й конопель), створити нові молочарні, гарбарні, господарські млини, організувати скуп і збут ріжничих продуктів, узяти в руки халупничий промисл і розбудувати туристичну ділянку.

Щоб перевести культурну працю на Поділлі в ще ширшому обемі, підносили на нараді перед керманічимами Польщі потребу, щоб славне Товариство Школи Людової мало 2,500,000 зл. до розпорядимости. Головне завдання, це виворити потрібну „кресовий“ суспільності молоді, морально й фахово підготованих одиниць. Для виховання такої молоді, що має вести Поділля треба створити умовини, себто створити мережу заведень загального й фахового знання.

Спитаєте, як це можливо, з (відносно) малим числом польського населення поробити за несповна два роки так великі осяги? Чи то енергії польського громадянства така велика? — Що енергія в нього є, цього не можна перекрити. Але, що ці осяги мали також свої окремі причини, це певно. От передсидати тієї наради, генерал Пашкевич, заявив перед зібраними потенціатами, що „Секретаріат Порозуміння співпрацює конструктивно з владою місцевої адміністрації над забезпеченням гармонії в господарському житті тих земель“. Що це значить ота „гармонія“? Це заходи, щоб не допускати до розросту українських проявів.

Не від речі буде замітити при цьому, що ціла та гучна нарада на окраїнах у Тернополі, має на меті приглушити похолодний настрій, що по останніх політичних подіях, включно до повстання Карпатської України.

Кожний нарід шукає умовин, щоб міг якнайшвидше розвиватися, поступати вперед, а принаймні не остатися по заду інших. Польський нарід теж заєдно скигить, що мусить надробити те, що припинила неволя (?). Але супроти українців має обов'язувати інша засада; її проголосив сам прем'єр з трибуни комісії польського союму. „...Вважаю, що це небезпечна справа, коли український нарід намагається в гарячковий спосіб прискорити свій розвиток і спростувати те, що від століть було покривлене“.

Для того це має бути „небезпечна справа“? Для українців — ні; зрештою, якщо вийде з того шкода, то для них самих. А для Польщі? Того урядові чинники не повинні й підносити, коли дійсно не думають припинювати розвитку українців. Бож вони повинні бачити тільки гораж держави! Коли одна їх частина розвивається, то це теж виходить на користь держави. Так є у Вас, в Америці, де

державі ніякому народові не перешкоджає розвиватися всебічно. Ще й хвалить тих, що підносяться, що дбають за себе. Бо завданням держави має бути якраз підтримка розвитку громадян, а не здержування. Колиж державі лихо з тим, що її громадяни розвиваються, то якого чорта бере собі клопіт на голову і, на якого лиха щораз голосить то один, то другий, що без „кресів“ нема могутності і т. п.? А що за смілі проекти назирають... От польська преса звідомляє, що познанський посол Юзвяк, ладить чотири нові проєкти законів. Один з тих проєктів хоче зменшити безробіття серед польського населення в той спосіб, що кожне підприємство, що займає в себе понад двох працівників, має заняти 75 % поляків — умових працівників, а фізичних 90 %. А знов інший проєкт вимагає, щоб де мало польських підприємств — можна було рекувірувати локалі для польських підприємств — торговельних, чи промислових. Можливо, що наразі сойм прийме такі проєкти як демонстрацію проти нехвалених меншин, без яких Польща не може обійтися. Але, що це поділяє на польську прилюдну опінію підбехтує — це очевидне.

Однак діло не в представленні тієї хмари, що гряде на нас, але в тому, що ми проти-ставимо тому?

Плян в нас є, зародки на великі осяги теж і то не тільки у виконавцях, але й жагучих переємцях, але матеріальних засобів у нас не стане. А ще,

Советська преса про життя в Советах

„Известия“ (15 I. 39): В місті Люблино коло Москви є 75,000 мешканців. Місто досі не має телефону. Є лише один автомат на пошту, що не може обслужити всіх, що хочуть телефонувати. Москва все обіцяє завести телефон і це вже від кількох літ. Досі не зроблено нічого.

„Правда“ (5. I. 39): Коло Воронізького топливного тресту, щоденно стоять черги за паливом. Зима велика, а палива нема. Також школи не мають дров. Навчання йде в неопалених класах. Міські лазні одна по другій закриваються, бо нема чим гріти воду. Воронізька область має кілька місцевих шахт вугля, але вони дають тільки 100—130 тонн денно замість 250. Лісові заводи не заготовили літом дрова на зиму.

„Правда“ (5. I. 39): В місті появилсь чудовищно одягнений чоловік. На вулиці його спинили і випитували, чому в нього такий одяг. Він радо давав відповіді.

Чому в вас замість шапки якийсь дивовижний колпак? Прототип фабричного комина. Хоча відзеркалити могутність советської індустрії.

Чому ви замість конірки, краватки носите якусь бабку? — Цеж літак-нищильник — відповідь чоловік.

А чоботи? Цеж ясно. Замість старого типу вульгарної обуви треба носити модель ЗИС чи М-1 (найновіші маюки советських авт).

Газета пише, що то був ненормальний чоловік, який втік з закладу божевільних.

Дальше виснається таке: в Москві є головне управління скіряновзутевої промисловості. Ним керує якийсь пекар, що доводить советський молоді до божевільня. Отже виходить, що чудно одягнений чоловік нібито і не божевільний, а здоровий, а божевільне московське управління. Пекар видав такі розпорядки: Нормальний жіночий чере-

вик — це — „буржуазний предразсудок“. За часів федалізму можна було щось по-дібного носити. Жіночий черевик повинен мати соціалістичний зміст. Наказу треба слухати. Модельна виготовила згідно з наказом новий тип жіночих черевиків, щоб прискорити переверот соціалістичний в зутті.

Жіночий черевик — це символ „культури і віддиха“. Закаблук як парашутна вежа, на переді один парашут і заду другий. Це перший тип.

Жіночий черевик — це символ „советської музики“. Кінці черевика — це розгорнута партитура. Замість спржки віоліновий ключ. Вже його власнику оставлено, щоб до-робити до всього п'яніно. Це другий тип.

Третій тип — це московська підземна залізниця „метро“, четвертий — це „кохлосний урожай“, п'ятий — це „казка про царя Салтана“, шестий — це інсценізація казки „Лисця і винограду“, сьомий — це інсценізація піснї „Белет парус одиницький“. В запасі маються ще типи „Пелет з Москви до Америки“, „табор папанінів“, а вікінї тип „головотяп“ (це мабуть для самого Сталіна — примітка складача).

Ось це діється у верховній установі. Коли люди щось подібне носять, їх роблять божевільними.

Поділля.

Знаєте, коли вас стріли, то все мені пригадує одного могого приятеля.

Чи я такий подібний до нього?

Досить, він також винен мені гроші і також не віддає.

Рай.

Чоловік сперечається з жінокою: — Все нарікаєш, а жнеш, як в рай.

— Так, бо не маю навіть що вложити на себе.

КУДЕЯР

ІСТОРІЧНА ХРОНІКА

В ТРЬОХ ЧАСТИНАХ.

Частина перша.

(20)

Іван, не дідавшись відповіди від мовчального Кудеяра, звернувся до своїх бояр і сказав:

Ось тоно... сильний, а глупий! Руками медведів дувши, стовпи з землі вириває, а головою не може цього розсудити: коли вже таке нещастя склалося, що жінка попалася бісурманам — то так само, що жінка умерла; чого за нею тужити і побиватися? Де її знайдеш? А хоч би і знайшов, то вона не годилася би. Ні, цього порозуміти, нема у нього розуму.

Цар, сміючися, пішов в свої кімнати.

Скоро після того, вже під вечір, цар вибрався з поворотом до Москви. За ним поїхали й бояри. Вишневецький

іхав, як перед тим, з Курбським в одних санях, і два князі вели між собою таку розмову:

— Князю Андрію Михайловичу! Здається, ми не дійдемо до того, за чим я до вас приїхав. Цар очевидно не хоче воювати з бісурманами. Цар хоче посылати мене з ко-заками на ливонських німців...

— Князю Дмитрію Івановичу, — сказав Курбський, — по правді тобі скажу: тяжко приходиться жити. Государ доброї ради мало слухає, а скоро, не дай Боже, і цілком перестане слухати, та лише дає послух сикофантам, підшешникам, котрі задля своєї глупості і щоби бути ближче царя, будуть підмовляти його на всяке лихо та підбех-

тувати проти ради чесних воєнних мужів, і буде у нас велике гонення, а царству московському вийде це на шкоду й руїну. Всього лиха початок — царця і її брати глупі. Царця не терпить отця Сильвестра за те, що отець Сильвестер царя добра навчає, до роботи скляняє, від бездіяльності й пристрасти відводить, та не дає волочити по монастирях, проводити час з блазнями, з неробами, волхвами і волхвицями — з глупими бабами... Брати царя завистю до нас всіх дивуться: вони люди з низького роду і це їх болить, хочуть всіх людей з славного роду віддалити від царя, щоби їм самим правити цілим государством.

— Коли таке, не дай Боже, в нас станеться, — сказав Вишневецький, — то я тобі скажу по дружньому, князю Андрію Михайловичу, не буду у вас жити. І ради доброї справи, для служби християнству до вас приїхав, а коли це на ніщо не здалося, то по нашому говориться: коли мое не в лад, тоя з своїм назд.

— Ох, — зітхнувши, сказав Курбський — і я тобі одному по дружньому скажу,

князю Дмитрію Івановичу, хоч і родовитий московський чоловік, а до зла руки не приложу; і прийдеється мені, як у вас кажуть: в світ за очі йти.

У.**Кримський полон.**

За рікою Московію був тоді великий двір, називався „кримський“, внутр його, по правій стороні, вибудований був ряд одноповерхових домів, під одним високим дахом з драглиць, так, що все те видавалось одним довезним домом. Просто проти воріт була велика кімната в три поверхи, відзначаючися чепурністю будовання, великими вікнами і вирізками коло вікон; ліва сторна двора була забудована множеством хатчин, закамарків, розкинутих в такий нелад, що, здавалось, можна було заблудити і цілий день шукати виходу. Такий спосіб будовання надавався знаменито для пожарів, котрі застала натісцували кримський двір, але по пожарах будовано давним ладом. Кримський двір, служив на приміщення приїжджаючих до Москви послів і гонців кримського Хана, і для них то була признана велика кімната з покресами. (Далі буде).

НАБІЖУЧІ ТЕМИ

ЩЕ ІМ МАЛО.

У минулу неділю зібралися в Нью-Йорку збори делегатів коло 350 ірландських організацій й постановили повести далі акцію проти Британії.

Як відомо, Ірландія вже нині майже зовсім незалежна від Британії. Та ірландцям і цього мало. Вони хочуть повного відторгнення від Британії.

Газети подають цю вістку без ніяких коментарів. Видно, вважають цей рух за природний і самозрозумілий. Зате, як ці самі газети говорять про український рух за самостійність, часто можна вичитати або виразний або закритий натяк, що цей рух підпущений якоюсь заграничною інтригою.

ПОРЯДОК І СПРАВЕДЛИВІСТЬ.

Відіжджаючи з Польщі граф. Чано, італійський міністр закордонних справ, видав з полковником Беком, польським міністром закордонних справ, спільний комюнікат, у котрім сказано, що міністри "ствердили наново, що двома сущими основами італійської й польської політики має бути порядок і справедливість".

Чи не польський порядок і польська справедливість?

СВЯТО ЗЛУКИ.

Румуни оноді святкували свято злуки в річницю проголошення нової конституції для Румунії. При тій нагоді румунський король говорив: "Мені дуже приємно, що я можу ствердити, що всі румунські громадяни приступили до Фронту Національного Відродження, щоби захоронати територіальну цілість краю й поможити в його політичній і економічній розвою".

У поході на святі попри румунів узяли участь представники національних меншин: мадярської, німецької й болгарської.

Не згадується українців. Чи не хочуть належати до румунського "фронту національного відродження"? Не хочуть захоронати територіальну цілість Румунії? Не думають помагати в політичній і економічній розвою Румунії?

Чи може румунський фронт їх до "фронту" не пускає?

ЛЕНІНОВА ВДОВА.

Померла в Москві Надежда Крупская, вдова по Леніні, о-сновнику большевизму.

За життя Леніна, як цей був диктатором Росії, вона мала теж великий вплив у найвужчому кружку довкола Леніна. По його смерті цей вплив зник, а з політикою Сталіна часто не годилася, одна-че, Сталін, що себе представляв всюди за продовжника політики Леніна, не вважався спрятивати її так, як він спрятав своїх менше славних противників. Та, кажуть, між Сталіном і Крупською приходило інколи до поважних суперечок.

На основі цих ріжниць повстала в Росії така анекдота (одна з таких анекдот, які повстають у краях, де свободне слово обмежене): Сталін дуже загнувся на Крупську за якийсь новий виступ проти його політики. Покликав її до себе й став їй робити докори. Йому цього вже за багато. Це він їй в останнє дає. На будуче він до неї буде гостро братися.

Що мені зробіть? — смілася з нього Крупская, знаючи безсилля Сталіна супроти себе.

Сталін зірвався з місця. "Що я тобі зроблю?" — кричав, махаючи кулаком. "Як не поправишся, то я встановлю ко-гось іншого вдовою по Леніні".

ШІКАГО, ІЛЛ.

12. БЕРЕЗНЯ 1939. Р.

ЮВІЛЕЙНИЙ КОНЦЕРТ

— 3 НАГОДИ —

45-ліття Українського Народного Союзу

— відбудеться —

ЗАХОДОМ ОКРУЖНОГО КОМІТЕТУ У. Н. СОЮЗУ ПРИ СПІВУЧАСТІ ВІДДІЛІВ Ч.:

22, 33, 106, 125, 139, 214, 216, 220, 221, 222, 176, 243, 252, 259, 301, 335, 354, 379, 393, 398, 415, 68, 100, 107, 1346.

УКРАЇНЦІ! Прийдіть звеличати ювілей 45-літньої праці найбільшої української народної запомогової організації, яку видала із себе українська нація. В цьому ювілейному році прийдіть почути від головних урядників Українського Народного Союзу про Український Народний Союз.

НЕДІЛЯ, 12. БЕРЕЗНЯ

ШОПЕН СКУЛ АВДІТОРІУМ!

2. ГОДИНА ПОПОЛУДНІ.

БЕСІДНИКИ: Микола Мурашко, гол. предс.; Григорій Герман, заст. гол. предс.; Марія Малевич, заст. гол. предс.; Дмитро Галич, гол. рек. секр.; Роман Слободян, гол. фін. секр.; Дмитро Канітула, голова контрольної комісії; д-р Лука Мишуга, редактор "Свободи". КОНЦЕРТОВІ СИЛИ: Олександр Кульпак, Анна Мотлюк, Хор Молодих Українських Націоналістів. По концерті БЕСКЕТБОЛ ТУРНАМЕНТ молоді У. Н. Союзу в АВГУСТАЙН ГОЛ на Лефлін 150-тій.

ОКРУЖНИЙ КОМІТЕТ У. Н. СОЮЗУ.

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

3 НАГОДИ 45-ЛІТНЬОГО ЮВІЛЕЮ У. Н. СОЮЗУ.

Сорокпять літ існування нашого Батька У. Н. Союзу! 45 літ тяжкого труду наших стареньких піонерів, котрі працювали і далі працюють для свого українського народу, а передівсім для свого тут рідного молодого покоління. Тяжкі часи переживав наш Батько Союз. Але при Божій допомозі і трудах наших стареньких ідейних піонерів нині та тяжка праця увінчалася великою славою і користю для членства.

Хто нині більше дбає про молоді як У. Н. Союз? Котра інша організація так щиро дбає і помагає рідному краєві як У. Н. Союз? Кілько то тисяч вдів і сиріт він вже потішив тут в Америці, та поміг їм в сумній хвилині? Годі цього всего перечислити. Ми повинні радуватись, що маємо тут таку організацію, що опікується нами духово і матеріально. Котра кличе своїх дітей до себе, щоб дати їм захист. І повинні ті діти горнутись до У. Н. Союзу і черпати з тої опіки, яку він дає.

У. Н. Союз оснований на тривалих основах. Будували його перші піоніри маючи на увазі не лиш своє власне добро, але також добро прийдешніх поколінь.

Є така причта, яка говорить, що колись Ісус, ходячи поміж людей з своїми апостолами, натрапив на чоловіка, що лободю городив пайт. Христос

запитав його чому він це робить; бож кожному відомо, що пайт з лободи скоро зникне. На це чоловік відповів, що він вже скоро умре, тому йому сильного плота не потрібно. Ті, що по ньому прийдуть, хай будують собі пайт з тривалого дерева, говорив він.

Наші перші піоніри, що будували У. Н. Союз, не робили так, як цей чоловік. Закладаючи основи під У. Н. Союз вони дивились далеко вперед і брали під увагу добро молодих українських поколінь, що родились і мають народитись в Америці. Тому молоді покоління повинні користати з нього, повинні громадно вступати до нього і заступати тих членів, що вже відійшли. А Батько Союз щедро винагородить своїх членів.

Йосиф Сидор, член від. 90 в Сентраліі, Па.

"СВІТ", ШО ЗАТЕМНЮЄ.

Є така руська газета, що зветься "Світ" чи "Свет". По нашому це "кацапська" газета. Тепер вона дуже розписалася про український "сепаратизм". Уся та писанина не варта і торби січки. Старих баламутів, то мені не шкода, але жаль тої молоді, що виховується на таких глупотах. Та може вона помудріє, якщо значне читати "Світ", бо в ній повно такого, що саме собі противорічить. Найсмішніше мені читати те, що ця газета пише про Лемківщину, бо я сам з неї походжу і добре її знаю. Вона хоче перекопати неспівданих, що лемки це

"русски", себто говорячи іншими словами, що вони — москалі. Каже, що лемко ніколи не чув слова "Україна" чи "український". Так. Це правда. Я також того не чув, як жив в Лемківщині. Але я не чув та кож і про ніяких "русских". Ми були "руснаками", і то все. Дперва тут в Америці я дізнався, що це "русски", а що "українці". І тому зараз питається наших людей: чому ходите до "кацапської" церкви, коли ви в краю до такої не ходили? Я пішов до такої церкви, яка була в краю. І пристав до того, що мені подобало на те, що я виніс з рідного села.

Нам, що почуваємо себе українцями, треба ставитись до наших заблудливих братів зі сирцем. Вони тому не винуваті. Їх повели на злу дорогу. Вони думають, що поступають якнайкраще, що роблять добро своєму народові й своєму краєві. Тому їх треба далі навести. От дістав я листа від одного мого знайомого, в яким пише, що "вже намернув 6 кацапів", а ті намернені українці тепер намертають інших "кацапів". Те, що пишуть кацапські газети, не має ніякого значіння. Воно пропаде, а нарід таки піде в український бік. Скорше чи пізніше, а так буде, що наші люди пізнають, що такі газети як "Світ" означають тільки темноту і неволю.

Г. Волошиневич, Арнолд, Па.

3 УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ

РОЧЕСТЕР, Н. Й.

Запротестували і допомогли матеріально.

Заходом місцевого ОДВУ відбулося у нас віче роти переслідувань Польщі та в справі допомоги Карпатській Україні.

В часі, коли вся наша імї-грація спішить зі своїми щирими датками на допомогу рідним братам, наша громада, розуміючи тяжке положення Батьківщини, також старається їй допомогти морально та матеріально.

Дня 22. січня б. р. була парохіяльна галія заповнена свідомим громадянством. По короткій, але гарячій промові голови місцевого ОДВУ і В. Гречука промовляв п. Р. Дмитрів, б. дяко-учитель, який зясував положення українського народу під окупантами. В англійській мові вголосив промову п. І. Моркен, представляючи слушні змагання українського народу до своєї самостійної держави.

Головним бесідником був д-р Л. Мишуга. Бесідник передав привіт від рідної влади, від цього краю, де тепер по-

віває свободіно жовто-блакитний прапор. Бесідник згадав за те, як повставала Карпатська Україна та схарактеризував тих, що стоять її провіді. Потім зясував терпіння нашого народу в Польщі й під Советами та ззивав до допомоги нашим борцям за здійснення великих плянів — за створення Соборної України. При кінці відспівано "Ще не вмерла Україна", а числені присутні піднесені на душі та бадьорі, розійшлись задоволені домів. Переведено грошеву збірку, яку вислано зі жертвами з щедрих до Об'єднання на призначену цілю. Місцева преса помістила знімки з віча та прихильні згадки.

Б.

НОВА НІМЕЦЬКА КНИЖКА ПРО УКРАЇНУ

На німецькому книжковому ринку появилася книжка гру-зинського автора Михайла Чулюкідзе п. н. "Україна". Книжку, яка обіймає понад сто сторінок й дві етнографічні карти України, випустило в світ видавництво Вільгельм Гольдман в Ляйпцігу. На зміст праці М. Чулюкідзе склалася вступне слово Михайла Антоновича й розділи, присвячені історії, характеристиці української нації, мистецтву й літературі та сучасній актуальності української справи.

Небаром має вийти обемиста книжка про Україну відомого знавця Сходу Європи Акселя Шмідта. Коли взяти в рахубу появу за останні місяці ріжних інших німецьких книжок про Україну, як "Україна й національна політика Советів", "Українська література на службі своєї нації", "Карпатська Україна" й ін. — то можна ствердити факт, що для зазнайомлення Німеччини з українським питанням зроблено й з українського й з німецького доволі багата. (У. П. С.)

Ні, не те.

Жінка до мужа: — Давніше ти все брав менший кусик печені, а мені лишав більший, а тепер навпаки. Ти певно вже не любиш мене?

Чоловік: — Ні, не те; але ти тепер багато краще вариш, чим давно.

Добрий актор.

— Я вчора так добре грав, що коли в останній дії я вмирав, то один з видців на сали зіймав.

— Страшне. Певно якась жінка...

— Ні, агент товариства о-безпечень на життя, який день передтим зааскурував мене.

НОВІ НОТИ З КРАЮ

УВАГА: З деяких пісень, тут проголошених, маємо лише кілька примірників. Тому, хто перший замовить, той перший їх дістане. Деякі з тих пісень вже зовсім вичерпані і не знати, чи буде другий наклад. Отже радимо їх скоро замовляти. Цих пісень не будемо вимінювати. Належитість мусить бути прислана разом із замовленням.

ЄДНАЙМОСЯ ДІТИ УКРАЇНИ } 1. Омельського, на міш. \$ 25
ПЛИВЕ ЧОВЕН } хор \$ 20
ЗАПОВІТ Т. ШЕВЧЕНКА: Як умру то поховайте, на міш. \$ 20
хор. 1. Омельського
СУХАЯ ВЕРБА, СУХАЯ ВЕРБА, народна пісня з Поділля, на міш. хор, аранж. Г. Луків \$ 25
САДОК ВИШНЕВИЙ, слова Шевченка, муз. Вахнянина, на мішаний хор \$ 25
МИНУЛОСЯ КОХАННЯ } Коломийки на мішаний хор \$ 20
ТЕЧЕ ВОДА ІЗ ГОРОДА } 1. Омельського
ВЯЗАНКА ГАГІЛОК, на мішаний хор Г. Луків \$ 30
НАРОДНІ ПІСНІ, записані в Добровлянах, біля Заліщик, на мішаний хор, Я. Смеречанського \$ 30
1. Ой Гаю, Мій Гаю 2. Нема Мого Милесенького
3. Ой, Вийду я на Ставочок

ОЙ ТАМ В ГАЮ ПРИ ДУНАЮ, народна пісня з Буковини }
НА ШО Я ТЕБЕ ПОДЮБИЛА, народна пісня з Волині }
на мішаний хор, Г. Луків \$ 40

УКРАЇНСЬКІ НАРОДНІ ПІСНІ, на міш. хор, Г. Луків \$ 50

1. Ой, Зійди, Зійди 3. Гей, як вийду я
2. Сумно мені, Сумно 4. Комарини Чуприки
5. Ой, колиб я була знала

НАША СЛАВНА УКРАЇНА, слова В. Самійленка, музика В. Кудрика \$ 15

ВЕСНІВКА, слова М. Пашкевича, музика В. Матюка, на міш. хор аранжував М. Колесса \$ 25

НАРОДНІ ПІСНІ, на міш. хор, Я. Смеречанський з репертуару УСС \$ 40

1. Гей, там у полі 3. Бистра Вода
2. Пасла дівка Лебеді 4. Готуй мені зброю

БОЖЕ, ВЕЛИКИЙ, ТВОРЧЕ ВСЕСИЛЬНИЙ, молитва за Україну на міш., хор і дитячий хор \$ 25

ЗАСЯЛО СОНЦЕ ЗОЛОТЕ, на міш. хор, І. Недільського \$ 40

ВЯЗАНКА СТРЕЛЬЦЬКИХ ПІСЕНЬ, на міш. хор, аранж. о. М. Вітошинський \$ 50

ВЕРХОВИНО, ТИ СВІТКУ НАШ, на міш. хор, аранж. о. М. Вітошинський \$ 50

СЛУЖБА БОЖА НА ДІТЯЧИЙ ХОР, уложив о. М. Вітошинський \$ 20

ПАНАХИДА, збірка пісень похоронних на міш. хор, В. Безкорований \$ 100

ЄДНАЙМОСЯ (Розвивайся ти високий дубе) В. Безкорований, кантата до салі І. Франка, на міш. хор у супроводі фортепіана \$ 100

КОЛОМИЯКИ, на мішаний хор, М. Лисенко \$ 70

ВОЛИНСЬКІ УКРАЇНСЬКІ НАРОДНІ ПІСНІ, на міш. хор, згармонізував М. Тележницький \$ 150

1. Ой, чий це воли 6. Ой, вітер не дише
2. Через Дунай кладочка 7. Бідна моя головоно
3. Ой, панаж бо я, пана 8. Ой, ти знав, на що брав мішаночку
4. Гей, ішли воли ізза гори 9. Ой, йду, йду, йду
5. Кучерявий Марку, шось маю казати 10. Нова рада стала

11. Небо і земля і Видить Бог

КОЛЯДИ, на мішаний хор, Я. Ярославенка \$ 80

КОЛЯДИ, на мішаний хор, В. Безкорований \$ 100

ПОВНА СЛУЖБА БОЖА, на три голоси, о. О. Мартинків \$ 150

ЦЕРКОВНО-НАРОДНІ СПІВАНІК, зібрав і уложив о. В. Матюк \$ 200

СПІВАНІК ЦЕРКОВНО-НАРОДНІЙ ДЛЯ ШІЛ НАРОДНІХ, уложив о. В. Матюк \$ 100

ВЕЛИКИЙ СПІВАНІК "ЧЕРВОНОЇ КАЛИНИ", збірник пісень стрілецьких, історичних, козацьких, побутових, обрядових, жартівливих, в опрацьованні для хорів мішаного, мужського і жіночого, а капела \$ 800

ГРАЙ, МУЗИКО, слова і мелодія УСС, аранж. Б. Вахнянина, мішаний хор \$ 25

СЕРІЯ СТРЕЛЬЦЬКИХ ПІСЕНЬ,

видання "Нашого Прапора", укладу Б. Вахнянина, всі пісні окремо аранжовані на мішаний, чоловічий і дитячий хор.

БИСТРА ВОДА, народна пісня \$ 15

А ХТО ХОЧЕ ВІЙНУ ЗНАТИ, народна пісня \$ 15

ЯК З БЕРЕЖАН ДО КАДРИ, слова і мелодія УСС \$ 25

ЗА УКРАЇНУ, слова М. Вороного, мелодія підслухана \$ 25

ІЗ ЗА ГОРИ ВИСОКОЇ, народна пісня \$ 25

КОБИ СКОРШЕ З ГІР КАРПАТІВ, слова й мелодія Л. Лепкого \$ 25

МАЄВА НІЧКА, слова і мелодія Л. Лепкого \$ 25

ОЙ ВИДКО СЕЛО, слова і мелодія Л. Лепкого \$ 25

БО ВІЙНА — ВІЙНОЮ, пісня обози. Слова і мелодія Л. Лепкого \$ 15

ВІЄ ВІТЕР, народна пісня \$ 15

ГЕЙ НА ГОРІ, ТАМ ЖЕНЦІ ЖНУТЬ, народна пісня \$ 15

ГЕЙ ТАМ У ПОЛІ, народна пісня з Великої України \$ 15

ЖУРАВЛІ, слова Б. Лепкого, мелодія Л. Лепкого \$ 15

ЗЕЛЕНИЙ ДУБОЧКУ, волинська народна пісня, записана УСС-ем \$ 15

ІДУТЬ, ІДУТЬ ЧОРНОМОРЦІ, народна пісня \$ 15

КАЗАЛА ДІВЧИНА, слова і мелодія Л. Лепкого \$ 15

КЛАДОЧКА, слова Б. Лепкого, мелодія Л. Лепкого \$ 15

КОЛИСЬ, ДІВЧИНО МІЛА, слова і мелодія Л. Лепкого \$ 15

МАВ Я РАЗ ДІВЧИНОНЬКУ, слова і мелодія УСС \$ 15

МИ ІДЕМ ВПЕРЕД, слова й мелодія Вояків У. Г. Армії \$ 15

ОЙ ЗЗА ГОРІ, народна пісня, слова перероблені в УСС-ах \$ 15

СИ ІХАВ Я КОЛО МЛИНА, народна пісня \$ 15

Я ЛЮБИВ ТА КОХАВ, народна пісня \$ 15

ОЙ СЯДУЖ Я КРАЙ ВІКОНЦЯ, народна пісня \$ 15

ОЙ ТАМ ЗА ДУНАЕМ, народна пісня \$ 15

ОЙ У ПОЛІ НІВКА, народна пісня \$ 15

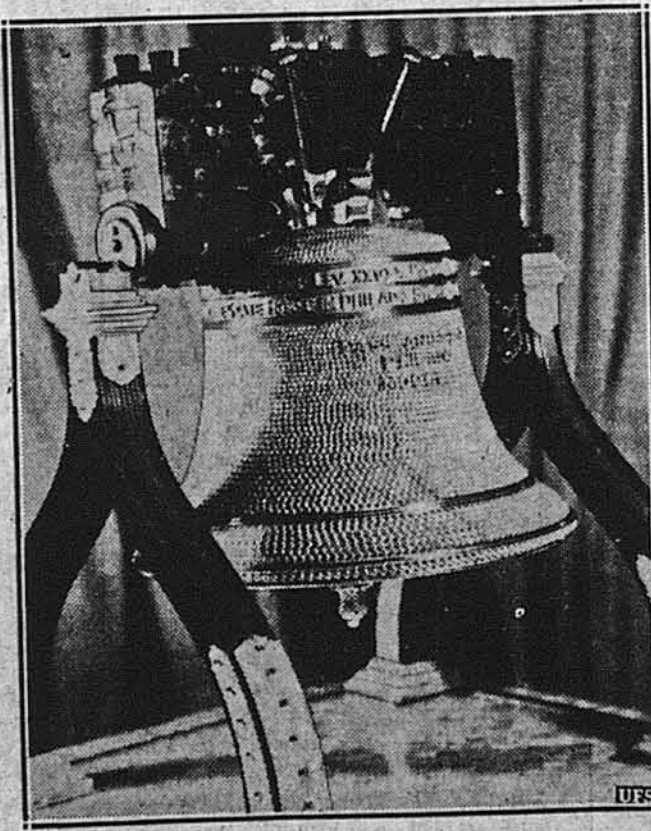
ПАСЛА ДІВКА ЛЕБЕДІ, народна пісня \$ 15

ПРОЩАЙ, ДІВЧИНО, слова УСС, мелодія перебрана від ку-банських козаків \$ 15

Замовлення слати до:

"СВОБОДА,"

83 GRAND ST., (P. O. BOX 346), JERSEY CITY, N. J.

ДЗВІН СВОБОДИ НА ВИСТАВІ.

Японські торговці перлами й діамантами прислали на світову виставу в Нью-Йорку цю копію Дзвона Свободи, зроблену з срібла й всю виложену дорожочинним камінням і перлами. Дзвін має 11,600 перл, 366 діамантів і 26 фунтів срібла. Буде він виставлений у японському павільоні.

Володимир Блондиненко, (Нью Йорк).

ВРАЖІННЯ З ПОДОРОЖІ ПО ЄВРОПІ

Українське організаційне життя.

Треба знати, що в контрасті до української еміграції в Америці й Канаді, українці в Франції — це майже виключно пововітні емігранти. В загальному, цю еміграцію можна поділити на: 1) військово-політичну, 2) сезонно-заробітчанську та вкінці 3) студентську.

До першої можна зачислити бувших воєнків та політичних урядовців уряду УНР, що після трагічного їх кінця з польським „союзником“, опинилися у великому числі у Франції. На жаль, по стільки польських доказів їхньої „прязни“, ця частина універсальної еміграції ще далі стоїть на незмінному положенні: вірити, що при допомозі Варшави вдасться відбудувати українську державність над Дніпром! Найвагірша!

Вони друкують свій тижневик „Тризуб“, який все ще згадує на розязку української справи з боку польсько-українського „союзу“ з 1920 року.

Є тут рівнож група соціалістів під проводом Шаповала. Але вони, як своєю чисельністю так і політичною роботою, не можуть дорівняти іншим українським соборницьким групам.

Найсильнішою організацією є Український Народний Союз, на чолі якого стоїть відомий американський українцем ген. Микола Капустянський. УНСОЮЗ об'єднує численні громади на провінції, видає свій власний орган „Українське Слово“. В Парижі, має друкарню та видає книжки. Орган УНСОЮЗу має велике значіння, бо його читають не тільки українці в Франції, але також в інших державах, як Бельгія, Німеччина, Швейцарія, Чехословаччина, Італія, та балканські держави, як також Америка, Канада та Південна Америка.

Душею ншої еміграції у Франції є відомий читачам „Свободи“ кореспондент Олександра Бойків, який об'їжджає всі українські громади та дає доклади, освідомлюючи та організуючи тим робом розкинених наших українців.

Підчас мого кількадечного походу в Парижі, я був свідком гарячкової праці УНСОЮЗу, зв'язаної з подіями в Чехословаччині. Ішли телеграми, протести, мітинги, таксамо як у нас, в Нью Йорку, Клівленді чи Деніде.

УНСОЮЗ групує коло себе соборницько-націоналістичну

еміграцію. Його члени — це головні вихідці Західно-Північно-Українських Земель. Вони являються палкими оборонцями всяких нападів на Україну зі сторони білих чи червоних москалів.

Більшість його членства — це передісім сезонні робітники, які приїжджають чи краще приїжджали сюди з Галичини, Волині, Карпатської України та Буковини й Беєрабії. Працюють вони в промислових французьких районах, або по т. зв. „фермах“, або великих господарських, не раз за дуже малу винагороду (всього 15—20 фр. франків, що виносить біля 45—50 амер. центів денно).

Багато з робітників оселяється на стало у Франції, приймає французьке громадянство, бо не хоче вертати під ярмо окупантів. На чужому ґрунті такий робітник, що приїжджав ледви вміючи читати по українськи, або взагалі без національної свідомості, як це часто буває у випадку воляників, стає по кількох роках організаційної праці в УНСОЮЗі свідомим націоналістом-патріотом, жертвує на такі патріотичні цілі як визволення на боротьбу, Карпатська Україна, Рідна Школа і ін.

Взагалі, дивитися на українську працю у Франції, це значить признавати великі й жертвенні зусилля тих робітників тої горстки інтелігенції, старших та студентів, що так вміло вміють організувати наше життя на чужині.

Студенти.

Студенти уявляють собою найбільшості дуже позитивний та творчий елемент. Вони тут, в Парижі, мають свою „Студентську Громаду“, яка є членом Центрального Союзу Українського Студентства (ЦЕСУС), та співпрацює на всіх фронтах разом з союзом. Студенти студіють в таких місцевих університетах як славна Сорбона й деінде. Не є тайною, що майже всі вони є в надзвичайному скрутному положенні, коли ходить про їх фінансові засоби. Бо навіть найбагатші, коли приїжджають з краю, по коротких часі опинюються майже без помічі, бо життя в Парижі переходить середні спроможності такого студента, сина священника, урядовця чи селянина.

Ці українські студенти, повні героїзму та запалу до національної активності, знаходяться не раз у безвихідному матеріальному становищі. Їх очі звернені за океан, де, в уявах, живуть українці, й

ким краще жити в якій можуть створити певний етичний фонд та тим робом їм допомогти.

Студент в Парижі відчуває репект до американського чи канадського українця, бо знає, що й ми тут робимо таку саму роботу, як вони у Франції. Студенти переконані, що такий високо цивілізований край як Америка певно продукує також інтелігентних та освічених людей.

Пригадую собі такий випадок, про який мені розповідав один студент на укінчених до Парижу приїхав один український аквдат з Канади, в переїзді до Галіччини. Не знаючи ні мови ані міста, він звернувся до українців, щоб йому дали якогось провідника. Йому й призначено цього студента інженіра, який виводив того адвоката майже три дні по Парижі. Будучи в скрутному положенні, цей студент-молодець сподівався, що такий гість з Канади оцінить його труд та винагородить його не так за його працю, як за свідомості, що ця людина в останніх матеріальних синах пробивається крізь університет. По трьох днях, цей канадський адвокат жертвував цьому студенту 5 фр. франків, себто, кругло наших 12 американських центів. Оце малий приклад, як можна легко образити порядного чоловіка. Він тепер переконаний, що так поступають всі українці з Америки чи Канади.

Підчас мого побуту в Парижі я мав нагоду стрінути д-ра Луку Мишугу, представника „Об'єднання Українських Організацій в Америці“ та Українського Народного Союзу, що тоді був занятий допомогою у творенні Карпатської України.

Побут серед українців в Парижі зробив на мене дуже гарне вражіння. Я був щезав у Парижі і знову стрічався з тими самими милими українцями. Якаж близькість між нами! І яка велика правда: Українці по цілому світі лунуть якась невидна сила в одну могутню націю...

(Кінець буде)

ВЗОРИ

КАНВА, НИТКИ ДО ВИШИВАННЯ Д. М. С. І СЕМПЛЬОВАНИ РІЧІ.

UKRAINIAN BAZAAR,

170 E. 4th ST., NEW YORK, N. Y.

Д-р С. ЧЕРНОВ

Гострі й хронічні негути чоловіків і жінок — Шкіра й кров

Аналіз крові для подружжя свідоцтва.

223 SECOND AVE., cor. 14th ST., NEW YORK CITY, Room 14.

Gramercy 7-7897

Офісові години 10—8; неділя 11—3

Жінка-доктор до обслуговування.

X & флюороскоп.

ЯК МИ ПОМАГАЄМО РІДНОМУ КРАЄВІ

ВІКАЗ ЖЕРТВОДАВЦІВ КОЛЯДИ НА ВИЗВОЛЬНУ БОРЮ

44-тий Відділ ОДВУ в Сентрал-Фолс, Р. Ай.

Колядували: К. Бабій, П. Бейковський, М. Журба, П. Сомих. Зложили: П. Бейковський \$5; П. Тітук \$3; М. Журба \$2; Л. Бабій, М. Прис; по \$1: М. Журба, П. Сомих, К. Микитин, А. Салер, М. Сородій, І. Бекенбал, Р. Москалюк, К. Бабій, М. Бейковський, С. Карпа, І. Дорош, С. Валудула, С. Прієма, І. Клеменчук, С. Тітук; по 50 ц.: І. Цимбаліста, М. Скоретський, П. Сомих, М. Сомих, А. Салер, Л. Лакіна; по 25 ц.: С. Шур, Ф. Дубош, І. Паш, Кузьмичевський, того на визвольну боротьбу \$15, на Карпатську Україну \$15, а \$3 на Рідну Школу.

Гемтрем, Міш.

На поклик Центрального Управління ОДВУ 4-тий Відділ ОДВУ зібрав \$140 на визвольну боротьбу. Колядували: Н. Тавіа, Н. Лозовчук, О. Курочка, пані П. Кіула. Зложили: М. Якіш \$10; по \$5: Н. Н. Стахія, Р. Романів, Д. Шоломан, Т. Капур, В. Будор, В. Феліч, Д. Войтисин, В. Кіула, Ст. Ткачук, Н. Кутт; по \$3: І. Костюк, І. Вайда, В. Судамір, Н. Тиро, П. Борух і жінка, П. Палей, Н. Маєстлер, Д. Гох, В. Піндик, П. Старжинський, Г. Татарин, Н. Лозовчук, С. Гейс, І. Гейс; по \$1: С. Емчук, І. Болдир, М. Тоніровський, В. Байор, І. Кузьмичевський, Т. Батрин, Т. Кіша, М. Герула, А. Патра, Д. Рубан, Гончарський, Т. Гаврилюк, В. Палій, Н. Мороз, К. Ніколь, І. Таторин, П. Бабаровський, Т. Янік, К. Корман, С. Стемківський, Н. Н. М. Григорчук, А. Холєва, С. Васкул \$1.25, В. Негр, Р. Скулєвська, І. Заблоцький, Н. Семен, Н. Гейс, А. Горен, П. Гейс; по 50 ц.: В. Рубака, І. Рубака, М. Грудія, В. Ільницький, Н. Н. М. Гелілевич, Ст. Палієвський, І. Фатюк, Л. Босет; „Андреа Ресторан“ 25 ц.

Гемтрем, Міш.

На 25-літньому ювілею гом, М. Добуш, гом, О. Курочка зібрав \$6.70. Зложили: по \$1: М. Добуш, Марія Билина, Марія Барель; по 50 ц.: пані Федік; по 25 ц.: пані Добуш, Вінеська, Р. Терех, Н. Голуб, А. Лашин.

Нью Йорк, Н. Й.

Кирило Мартинюк \$5 на Карпатську Україну, а Тетяна Воляна \$1.

48-тий Відділ ОДВУ в Арнолд, Па.

Колядували члени Відділу. Зложили: П. Бомбик \$2; по \$1: Різа Байтська, П. Лобур, І. Сакаль, Коляда з Кортевіс, Па., \$6.50. Разом \$11.50.

43-тий Відділ ОДВУ в Брукліні, Н. Й.

Колядували малі діти. Жертвували: В. Бакор \$5; по \$2: В. Білас, Р. Врубель, М. Шарко, П. Малицький, Е. Біленький, В. Шийка, о. А. Лотини.

ШІКАГО, ІЛ.

БЕЗСМЕРТНОЇ СЛАВИ ОПЕРУ

„КАТЕРИНА“

композиція Миколи Аркаса, слова Тараса Шевченка

укр. хор ім. М. ЛИСЕНКА під управою п. ДМ. АТАМАНЦЯ

В НЕДІЛЮ, 12. МАРТА (БЕРЕЗНЯ) 1939.

В ЦЕРКОВНИЙ САЛІ ПРИ ОКЛЕЙ І РАЙС УЛ.

Оркестра під проводом пані Г. Кізлер.

Початок 8:00 год. вечором. — Проситись за численну участь.

М. Костів \$1.75; по \$1: І. Пашковський, Г. Волічський, П. Баран, пані К. Баран, Іра, В. Дук, А. Велд, Пашушук, А. Кіт, В. Кот, І. Забавський, А. Крапль, П. Феліч, В. Котів, Н. Сторожук, І. Шийка, А. Братковський, І. Костів, М. Білас, П. Прийм, С. Суколювський, Т. Кіт, Г. Гринчак, Лисник, Брикочі, Чаробанюк, Ю. Гудіма, Е. Стахія, І. Бегацький, В. Проць, М. Білас, С. Прихидко, С. Понд, М. Бейда, Т. Сорока, Д. Сметанко, Г. Бардак, Ю. Пашак, П. Корейко, Н. Бебеляський, М. Костів, С. Верблянський, А. Отенбрат, І. Малко, І. Була, Д. Падіріш, М. Поворозник, Г. Бурбуля, І. Мушрик, Заводовський, Г. Слободян, І. Данко, Матішук, Ф. Троць, Т. Заплітний, П. Яцишин, А. Гавришко, Задоренський, А. Гавришко, І. Ласковський, М. Кіт, М. Кіт, Балко, Т. Карпачук, В. Когут, Р. Шевчук, П. Кузьма, І. Михайлюк, В. Савицький, І. Сенко, Д. Сенюта, В. Галас, В. Возняковський, С. Гобер, С. Занько, С. Глушко, Буткер, П. Возняковський, Г. Сидорко, Л. Кіш, П. Даховський, по 50 ц.: пані М. Пашковський, пані Валко (Комаринська), М. Чорний, Т. Ухач, М. Майбук, Зазуля, М. Смілка, І. Кіт, Т. Дибалко, Т. Бодак, Н. Ткач 25 ц.; Т. Мисаревич 15 ц. Разом \$110.15.

20-тий Відділ УЧУ-ОДВУ в Елізабет, Н. Дж.

Колядували: Кесія Лиса, Марія Федичин, Таня Гринишак, Анна Гринишак, Анна Геліа, Явдока Сташук, Паранька Чечель. Зложили: по \$2: Г. Заворочетий, І. Кішенюк; по \$1: А. Сташко, Я. Сташко, М. Безкорівний, М. Чудинка, І. Геліа, К. Плат, М. Галинчик, І. Кішук, Г. Могіла, А. Огар, М. Костянтин, С. Поганчин, Т. Кобрин, М. Могіла, Вол. Федичин, Я. Красновський, Е. Воробель, І. Андрушко, А. Федірко, О. Федірко, М. Гринишак, С. Задоренський, Хр. Возник, М. Геліа, К. Бродя, пані Савицька, М. Герета, М. Полинчак, Гел. Янік, пані Буська, П. Чечель, К. Лиса, А. Геліа, М. Лашук, М. Маркович, І. Малафій, М. Романюк, А. Жілака, Д. Фортун, П. Мегар, Р. Мегар, по 50 ц.: А. Гамонюк, П. Ільків, Фуртас, А. Горін, А. Адух, пані Пашків, І. Кішук, Ю. Богдан, Т. Діхук, Х. Лешак, А. Петриниш, І. Хомак, Ю. Шевчук, О. Нагірний, Матр. Яворська, І. Коріто, С. Лабунський, А. Сас, А. Фортун, Байтала, І. Плат, А. Лахавська, Ю. Родіняк, К. Ковальчук, М. Барбуляк; по 25 ц.: В. Шевчук, пані Гураль. Разом \$59.3 з того взято \$4 на кошта бензени.

(Дальше буде).

Почина.

Коритко вертається пізно до дому і тихцем питає служницю: яка йому відчинила двері: — Чи пані дома? — Так, має мірену. — А чи не знаєте чому? Чи зі злости, що я вийшов, чи тому, що сама не мала куди піти.

Д-р ЮРІЙ АНДРЕЙКО

УКРАЇНСЬКИЙ ЛІКАР, ХІРУРГ І АКУШЕР

321 E. 18th STREET,

between 1st and 2nd Avenues,

NEW YORK, N. Y.

Тел. GRAMERCY 5-2410.

Ураюючи години: рано від 10 до 12. Вечір від 6 до 8, а в неділю рано від 10 до 12.

ФАРМИ НА ПРОДАЖ

ФАРМИ В ДОЛИНІ РЕД РИВЕРУ В МІНЕСОТІ.

20,000 акрів доброї рілляної, річної, чорної, масної землі розділеної на фарми по 80, 160 і 320 акрів для поселення поселенцями, щоб у правляти пшеницю, льон, цукрові буряки, картоплі (по 250 бушів з акра). Покупці може заробити першого року \$1000 до \$3500 з наших фарм. Треба 8000 українських або інших слов'янських родин. Пишіть до: WILL RYBASKI, 3705 W. 58 PLACE, CHICAGO, ILL. По 10, березня пишіть до: E. Grand Forks, Minnesota. 50-4

ПОШУКУВАННЯ ОСІБ

Пошукую АНТОХА НЕДІЛЬСЬКОГО до села Личків, пов. Копитинці, у важній старокравецькій справі, а саме маєток по батьку. Має перебувати в Нью Йорку. Хто про нього знає або він самий, прошу зголоситися на адресу: Michael Witwalsky, 20 Borete Land, Woonsocket, R. I.

РЕАЛЬНІСТЬ НА ПРОДАЖ

МАЮ НА ПРОДАЖ сім і пів моргів поля і город з будинками в селі Остапів, повіт Скалат. Хто хотів би купити, нехай зголоситься до мене на адресу:

ТЕОДОР КУТИБДА,

9225 Drézel Ave., Chicago, Ill.

ПРИБОРИ ДО КРАШЕННЯ ПИСАНОК

Фарба в порошку, зі старого краю.

Вісім (8) красок: червона ясна, червона темна, жовта, помаранчева, зелена ясна, зелена темна, синя і чорна. Ціна за 8 красок \$1.00. Віск пильний і Кістка до писання 25 ц. Крайовий шафран 25 ц.

ВЕЛИКОДНІ КАРТКИ бласкучі

„Христос Воскрес“ або картки в формі книжечок з віршами, ціна за дозін 60 ц., 50 карток \$1.75, 100 карток \$3.00. Картки в формі книжечок люксусові, ціна за дозін \$1.00. Зелене листя до роблення паперових квіток, грес коштує 75 ц.

На кредит або С. О. Д. не виплачуємо. Замовлення посилайте на адресу:

UKRAINIAN BAZAAR,

170 E. 4th ST., NEW YORK, N. Y.

МИРОН ЛИТВИН

УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК

Без ріжнці, як далеко поза Ньюарком. Вразі потреби телефонуйте до нас. Обслуга шпра і чеська. — Office: 383 MORRIS AVENUE, cor. Springfield Ave. NEWARK, N. J. Phone: Essex 3-5347

ІВАН БУНЬКО

Новий Український Удєргейкер

зараджує погребам по ціні та низькій, як \$150. Обслуга шпра і чеська.

JOHN BUNCO

Licensed Undertaker & Embalmer

437 E. 5th ST., NEW YORK CITY.

Dignified funerals at low as \$150.

Telephone: Gramercy 7-7661.

ПЕТРО ЯРЕМА

УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК

ЗАНИМАЄСЯ ПОХОРОНАМИ

В БРОНКСІ, БРОУКЛІНІ, НЬЮ

YORK І ОКОЛИЦЯХ

129 EAST 7th STREET,

NEW YORK, N. Y.

Tel.: Orchard 4-2568

BRANCH OFFICE & CHAPEL:

707 PROSPECT AVENUE,

(cor. E. 155 St.), BRONX, N. Y.

Tel. Melrose 5-6577

Білий воїн був певний, що звір розшарпає того невідомого велиття в куски. А опісля знов повернувся до нього. Та проте він не утік. Його надзвичайно здивувало, що той велитень сам втрутився до боротьби з видимою ціллю врятувати йому самому життя. А коли так, то це було крайню неможливо опускати його в тім положенні. Тому він рішив йому допомогти.

Тарзан тимчасом натрапив на відповідне місце в горі. Він ще кинувся кілька разів, але з далеко меншою силою. А ще далі він прикинував на передній лапі і почав опускати голову вдаль. Сила опускати коняче тіло. Тарзан відскочив на бік і приглядався тому конячому. Далі він звернув свій зір на невідомого воїна і їх погляди зустрілись разом.

Від списи звір гейби успокійся. Він ще кинувся кілька разів, але з далеко меншою силою. А ще далі він прикинував на передній лапі і почав опускати голову вдаль. Сила опускати коняче тіло. Тарзан відскочив на бік і приглядався тому конячому. Далі він звернув свій зір на невідомого воїна і їх погляди зустрілись разом.

По хвилі мовчанки Тарзан заговорив кілька слів пробуючи знайти якусь зрозумілу мову. Вкінці Тарзан натрапив на мову свавілів, яку розумів воїн. „Я є Тетан, з Тобосу“, заговорив воїн представляючись Тарзанові. „Я завдячую тобі своє життя. Чим можу віддячитись?“, „Веди мене до Атару“, відповів Тарзан. Тетан зжахнувся і по хвилі надумав заперечити.

Тарзан тимчасом натрапив на відповідне місце в горі. Він ще кинувся кілька разів, але з далеко меншою силою. А ще далі він прикинував на передній лапі і почав опускати голову вдаль. Сила опускати коняче тіло. Тарзан відскочив на бік і приглядався тому конячому. Далі він звернув свій зір на невідомого воїна і їх погляди зустрілись разом.